

KURS DLA KANDYDATÓW
na Społecznych Opiekunów Zabytków
edycja - 2025
ZAGADNIENIA DO EGZAMINU

Zagadnienia ogólne:

1. zabytek (definicja ustawowa, rodzaje zabytków, zabytki podlegające ochronie i opiece bez względu na stan zachowania),
2. opieka nad zabytkiem (obowiązki właściciela),
3. ochrona zabytków (formy nadzoru konserwatorskiego),
4. badania archeologiczne / architektoniczne / konserwatorskie – definicja
5. prace restauratorskie / konserwatorskie – definicja
6. historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny / historyczny zespół budowlany / krajobraz kulturowy / otoczenie zabytku - definicje
7. treść Kart ewidencyjnych zabytków (na podstawie Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem).

Archeologia:

1. Typy zabytków archeologicznych ruchomych
2. badania archeologiczne a poszukiwanie zabytków – specyfika
3. własność zabytków odkrytych w trakcie poszukiwań / przypadkowo znalezionych
4. pozwolenia na badania-sposób postępowania w sytuacji znalezienia zabytku
5. zabytek archeologiczny, stanowisko archeologiczne, kontekst w archeologii, warstwa kulturowa – definicje
6. Typy stanowisk archeologicznych, Ślad osadniczy, punkt osadniczy, obszar osadniczy
7. badania powierzchniowe (np.AZP) – na czym polegają, jakie jest ich znaczenie

Zabytkowa zielen

1. Geneza parków i założeń zieleni na terenach Polski i województwa łódzkiego
2. Idea ochrony konserwatorskiej założeń zieleni;
3. Elementy kompozycji i wyposażenia parków i ogrodów;
4. Typy historycznych parków na terenie województwa łódzkiego;

Ochrona zabytków - procedury

1. Formy ochrony zabytków (procedura objęcia ochroną i zakres ochrony)
2. Skreślenie zabytku z rejestru
3. Krajowa, wojewódzka i gminna ewidencja zabytków – procedura utworzenia, konsekwencje ujęcia obiektu w KEZ, WEZ, GEZ

Architektura

1. cechy charakterystyczne stylów w architekturze (romanizm, gotyk, renesans, barok, klasycyzm, historyzm, secesja, modernizm)
2. najcenniejsze zabytki województwa łódzkiego – parki kulturowe i pomniki historii

Planowanie przestrzenne

1. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP) jako forma ochrony zabytków
2. strefy ochrony konserwatorskiej – pojęcie i znaczenie
3. plan ogólny i decyzja o warunkach zabudowy – znaczenie dla ochrony zabytków

Zabytki ruchome, zabytkowe groby i cmentarze wojenne)

1. Znajomość definicji „zabytku ruchomego” oraz „zabytku ruchomego będącym wytworem techniki” w oparciu o ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
2. Znajomość kryteriów oceny i zasad włączania do wojewódzkiej ewidencji zabytków kart ewidencyjnych pojazdów obowiązujących w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Łodzi.
3. Znajomość terminów związanych z pojazdami i różnic między nimi tj. „pojazd zabytkowy”, „pojazd kolekcjonerski”, „pojazd unikatowy”, „pojazd historyczny”.
4. Znajomość kryteriów wywozowych w odniesieniu do środków transportu w oparciu o ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
5. Znajomość obowiązków właściciela/posiadacza pojazdu zabytkowego.
6. Znajomość form upamiętniania miejsc pamięci narodowej oraz grobów wojennych, wraz z poszczególnymi częściami składowymi cmentarzy wojennych.
7. Znajomość konkretnych przykładów zabytkowych form upamiętniania oraz zabytkowych nagrobków/mogił/kwater/cmentarzy wojennych.